Política | | Actualitzat el 03/04/2019 a les 10:30

El dia que la democràcia va arribar als ajuntaments

Fa quaranta anys van tenir lloc les primeres eleccions municipals, que van donar les grans ciutats a les forces d'esquerra



Campanya de les primeres eleccions municipals democràtiques a Vic | Josep Maria Montaner

La democràcia va trigar a arribar als ajuntaments. Van haver de passar gairebé dos anys des de les primeres eleccions democràtiques a Espanya -el 15 de juny de 1977- per foragitar la classe política franquista dels consistoris. El nou règim sorgit de la fi de la dictadura s'estava institucionalitzant. El 6 de desembre anterior, la Constitució es va provar en referèndum. I només un mes abans, Adolfo Suárez i la seva UCD havien revalidat el seu govern al guanyar les eleccions de l'1 de març, però sense obtenir la majoria absoluta al Congrés.

Més regidors d'UCD, però les ciutats són de l'esquerra

El 3 d'abril de 1979, s'acabaven els alcaldes designats per ordre governativa. Al conjunt de l'Estat, les eleccions les va guanyar la UCD si atenem el nombre de regidors (28.960, per 12.059 del PSOE), però bona part de les grans ciutats van passar a l'esquerra gràcies a un acord de socialistes i comunistes.

Un cas emblemàtic va ser Madrid, on el PCE va ser decisiu per desfer l'empat entre Tierno Galván i el centrista José Luis Álvarez. Començava el mandat del "*viejo profesor*", Tierno Galván, que imprimiria un segell propi a l'alcaldia. També a capitals com València i Saragossa es van imposar aliances d'esquerres, mentre a Sevilla PSOE i PCE van donar l'alcaldia al

candidat del Partit Socialista Andalús.

A Catalunya, el cinturó es tenyeix de roig

Les municipals a Catalunya les va guanyar l'esquerra amb claredat. El PSC va resultar vencedor, seguit del PSUC i de CiU. Barcelona i el cinturó es van tenyir de roig. A la Catalunya interior, centristes i convergents es repartien voluntats i s'hi van elegir encara una majoria de regidors independents. La por i el franquisme reciclat encara pesaven.

El fet diferencial del mapa de partits a Catalunya també es va notar, amb una UCD disminuïda i un PSUC que va superar CiU a Barcelona i va assolir alcaldies importants, com Cornellà, Santa Coloma de Gramenet, Sabadell o el Prat de Llobregat. De les urnes en sorgirien lideratges carismàtics que acabarien encarnant el nou poder municipal que naixia. Noms com els Lluís Hernández, el capellà comunista de Santa Coloma; Antoni Farrés, a Sabadell, o l'"etern" Lluís Tejedor del Prat.

Els ajuntaments democràtics han jugat un paper clau en la transformació social i urbanística del país. Mentre el pujolisme emergia com la força governant a la Generalitat -a partir de les eleccions al Parlament del 1980-i la UCD espanyola iniciava el seu declivi, a la Catalunya metropolitana i a la majoria de grans ciutats del país l'hegemonia de les esquerres seria indiscutible durant dècades. La nova Catalunya sorgida de la transició es construiria també a partir de la conquesta democràtica dels ajuntaments.

- **GALERIA de FOTOS**: les imatges de les primeres eleccions democràtiques a Vic (Josep Maria Montaner)